

ΚΥΡΙΑΚΗ 9 ΜΑΪΟΥ 2021

ΤΑΞΗ: Β' ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤ.

Α. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Λυσίου Ὑπὲρ Μαντιθέου (§§9-13)

§9 Περὶ μὲν τοίνυν αὐτῆς τῆς αἰτίας οὐκ οἶδ' ὅτι δεῖ πλείω λέγειν· δοκεῖ δὲ μοι, ὦ βουλή, ἐν μὲν τοῖς ἄλλοις ἀγῶσι περὶ αὐτῶν μόνων τῶν κατηγορημένων προσήκειν ἀπολογεῖσθαι, ἐν δὲ ταῖς δοκιμασίαις δίκαιον εἶναι παντὸς τοῦ βίου λόγον διδόναι. δέομαι οὖν ὑμῶν μετ' εὐνοίας ἀκροάσασθαι μου. ποιήσομαι δὲ τὴν ἀπολογίαν ὡς ἂν δύνωμαι διὰ βραχυτάτων.

§11 καὶ τὰ μὲν ἴδια οὕτως διώκηκα· περὶ δὲ τῶν κοινῶν μοι μέγιστον ἡγοῦμαι τεκμήριον εἶναι τῆς ἐμῆς ἐπιεικειᾶς, ὅτι τῶν νεωτέρων ὅσοι περὶ κύβους ἢ πότους ἢ [περὶ] τὰς τοιαύτας ἀκολασίας τυγχάνουσι τὰς διατριβὰς ποιούμενοι, πάντας αὐτοὺς ὄψεσθέ μοι διαφόρους ὄντας, καὶ πλεῖστα τούτους περὶ ἐμοῦ λογοποιοῦντας καὶ ψευδομένους. καίτοι δῆλον ὅτι, εἰ τῶν αὐτῶν ἐπεθυμοῦμεν, οὐκ ἂν τοιαύτην γνώμην εἶχον περὶ ἐμοῦ.

§13 πρῶτον μὲν γὰρ, ὅτε τὴν συμμαχίαν ἐποιήσασθε πρὸς [τοὺς] Βοιωτοὺς καὶ εἰς Ἀλίαρτον ἔδει βοηθεῖν, ὑπὸ Ὀρθοβούλου κατειλεγμένος ἰππεύειν, ἐπειδὴ πάντας ἑώρων τοῖς μὲν ἰππεύουσιν ἀσφάλειαν εἶναι δεῖν νομίζοντας, τοῖς δ' ὀπλίταις κίνδυνον ἡγουμένους, ἐτέρων ἀναβάντων ἐπὶ τοὺς ἵππους ἀδοκιμάστων παρὰ τὸν νόμον ἐγὼ προσελθὼν ἔφην τῷ Ὀρθοβούλῳ ἐξαλειψαί με ἐκ τοῦ καταλόγου, ἡγούμενος αἰσχρὸν εἶναι τοῦ πλήθους μέλλοντος κινδυνεύειν ἄδειαν ἐμαυτῷ παρασκευάσαντα στρατεύεσθαι. Καὶ μοι ἀνάβηθι, Ὀρθόβουλε.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Α1.α. Να γράψετε στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτόν τη λέξη «Σωστό», αν είναι σωστή, ή τη λέξη «Λάθος», αν είναι λανθασμένη, με βάση το

αρχαίο κείμενο (μονάδες 3) και να τεκμηριώσετε κάθε απάντησή σας, γράφοντας τις λέξεις/φράσεις του αρχαίου κειμένου που την επιβεβαιώνουν (μονάδες 3):

1. Ο Μαντίθεος συμπεριφέρεται στον δημόσιο βίο του, όπως οι περισσότεροι νέοι του καιρού του.
2. Ο Μαντίθεος έχει νομίμως καταταγεί στο ιππικό από τον φύλαρχό του στη μάχη της Αλιάρτου.
3. Με πρωτοβουλία του ίδιου του Μαντιθέου πραγματοποιήθηκε η μετάταξή του στο πεζικό στη μάχη της Αλιάρτου.

A1.β. Συμπληρώστε σύντομα στα νέα ελληνικά τα κενά στις ακόλουθες περιόδους λόγου, με βάση το κείμενο. (μονάδες 4)

1. Στις συνήθειες ιδιωτικές δίκες ο κατηγορούμενος υποχρεούται να απολογείται μόνο για.....
2. Πολλοί από τους συμπολεμιστές του Μαντιθέου στη μάχη της Αλιάρτου αποφάσιζαν παράνομα να ιππεύσουν

Μονάδες 10

B1. Η παράγραφος 9, αποκαλούμενη από πολλούς ως δεύτερη πρόθεση, συνίσταται στην αντίθεση μεταξύ δύο ειδών δίκης. Αφού τα καταγράψετε, να αναλύσετε διεξοδικά το είδος δίκης που συνδέεται με την υπόθεση του Μαντιθέου.

Μονάδες 10

B2. Να καταγράψετε, να αναλύσετε και να αξιολογήσετε το επιχείρημα της παραγράφου 11, δείχνοντας ταυτόχρονα τη σημασία του για την απολογία του Μαντιθέου.

Μονάδες 10

B3. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Να γράψετε στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί σε καθεμιά από τις φράσεις της Στήλης Α του παρακάτω πίνακα και δίπλα σε αυτόν το γράμμα της λέξης ή φράσης από τη Στήλη Β που συμπληρώνει ορθά το νόημά της.

ΣΤΗΛΗ Α

ΣΤΗΛΗ Β

1. Καλλιέργησε την πολιτική και επιδεικτική ρητορεία και μελέτησε τη σημασία που έχει η τρέχουσα πολιτική, κοινωνική και ψυχολογική συγκυρία	A. Ισοκράτης
	B. Πλάτωνα
	Γ. Γοργίας

2. Συνέγραψε πιθανότατα το πρώτο εγχειρίδιο ρητορικής με τον τίτλο «Τέχνη»	A. Τεισίας
	B. Κόρακας
	Γ. Γοργίας
3. Μέρος του ρητορικού λόγου που εκθέτει με συντομία το θέμα	A. πρόλογος
	B. προοίμιο
	Γ. πρόθεση
4. Οι επιδεικτικοί λόγοι	A. εκφωνούνται στις συνελεύσεις του λαού
	B. εκφωνούνται σε γιορτές και συγκεντρώσεις
	Γ. παρέχουν συμβουλές για το μέλλον
5. Ο Άρειος Πάγος, το αρχαιότερο δικαστήριο της αρχαίας Αθήνας,	A. έχει περιορισμένες αρμοδιότητες από το 426 π.Χ.
	B. έχει περιορισμένες αρμοδιότητες από το 362 π.Χ.
	Γ. έχει περιορισμένες αρμοδιότητες από το 462 π.Χ.

Μονάδες 10

B4.α. Αντιστοιχίστε τις λέξεις της στήλης A με τις ετυμολογικά συγγενείς τους από τη στήλη B. Δύο λέξεις της στήλης B περισσεύουν.

A	B
1. λέγειν	α. βωμολοχία
2. διώκηκα	β. νηπιαγωγός
3. ήγοῦμαι	γ. προσωπείο
4. ὄψεσθε	δ. χορηγός
5. ἀναβάντων	ε. οικογένεια
6. ἐξαλείψαι	στ. καθηγητής
	ζ. αλοιφή
	η. λείψανο

(Μονάδες 6)

B4.β. ἴδια, ἄδειαν: Αφού γράψετε τη σημασία στο αρχαίο κείμενο για καθεμιά από τις λέξεις που σας δίνονται, να γράψετε μία περίοδο λόγου στα νέα ελληνικά, όπου η ἴδια λέξη σε οποιαδήποτε μορφή της (πτῶση, γένος, αριθμός), θα χρησιμοποιείται με διαφορετική σημασία από αυτήν που έχει στο αρχαίο κείμενο. Να διατηρηθεί το μέρος του λόγου στο οποίο ανήκει η κάθε λέξη.

(μονάδες 4)

Μονάδες 10

B5. Παράλληλο κείμενο

Με βάση την παράγραφο 13 του διδαγμένου κειμένου και το κείμενο που ακολουθεί, να απαντήσετε στο ερώτημα αν ο Μαντίθεος και ο Δικαιογένης προβάλλουν ένα παρόμοιο πρότυπο συμπεριφοράς απέναντι στην πόλη τους.

Γιατί λοιπόν θα ζητήσεις να σε αθώσουν οι δικαστές, Δικαιογένη; Για ποιο από τα δύο, μήπως επειδή έχεις προσφέρει πολλές υπηρεσίες στην πόλη και με δαπάνες πολλών χρημάτων την έκανες για χάρη τους πιο μεγαλόπρεπη; Ή μήπως επειδή, όταν ήσουν τριήραρχος, προκάλεσες πολλές συμφορές στους εχθρούς και έχεις ωφελήσει πολύ την πατρίδα, που το χρειαζόταν, προσφέροντας για τον πόλεμο πολλά; Αλλά βέβαια τίποτα από αυτά δεν έχεις κάνει. Μήπως επειδή ήσουν γενναίος στρατιώτης; Αλλά βέβαια δεν έχεις εκστρατεύσει, ενώ έγινε τέτοιος και τόσο μεγάλος πόλεμος, κατά τον οποίο οι Ολύνθιοι και οι νησιώτες πεθαίνουν γι' αυτή εδώ τη γη πολεμώντας τους εχθρούς· εσύ όμως, Δικαιογένη, αν και είσαι πολίτης, δεν έχεις πάρει μέρος στην εκστρατεία. Ίσως εξαιτίας των προγόνων σου, μια και σκότωσαν τον τύραννο, θα έχεις την αξίωση να βρεθείς σε πιο πλεονεκτική θέση από μένα. Εγώ βέβαια επαινώ εκείνους, όμως νομίζω εσύ πως δεν έχεις καμία σχέση με την ανδρεία τους.

(Ισαίου, Περί τοῦ Δικαιογένους κλήρου 45-46)

Μονάδες 10

Γ. ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ (Αἰσχίνης Κατά Κτησιφῶντος 177-179)

Ἡ ἀνάγκη γιὰ μετρημένη ἀπόδοση τιμητικῶν διακρίσεων θὰ βοηθήσει τὴν πόλη.

[177] Ἐπεὶ δὲ στεφάνων ἀνεμνήσθην καὶ δωρεῶν, ἕως ἔτι μέμνημαι, προλέγω ὑμῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ μὴ καταλύσετε τὰς ἀφθόνους ταύτας δωρεὰς καὶ τοὺς εἰκῆ διδομένους στεφάνους, οὐθ' οἱ τιμώμενοι χάριν ὑμῖν εἴσονται, οὔτε τὰ τῆς πόλεως πράγματα ἐπανορθωθήσεται· τοὺς μὲν γὰρ πονηροὺς οὐ μὴ ποτε βελτίους ποιήσετε, τοὺς δὲ χρηστοὺς εἰς τὴν ἐσχάτην

ἀθυμίαν ἐμβαλεῖτε. ὅτι δ' ἀληθῆ λέγω, μεγάλα τούτων οἶμαι σημεῖα δείξειν ὑμῖν.

[178] Εἰ γάρ τις ὑμᾶς ἐρωτήσῃ, πότερον ὑμῖν ἐνδοξότερα δοκεῖ ἢ πόλις εἶναι ἐπὶ τῶν νυνὶ καιρῶν ἢ ἐπὶ τῶν προγόνων, ἅπαντες ἂν ὁμολογήσαιτε, ἐπὶ τῶν προγόνων. ἄνδρες δὲ πότερον τότε ἀμείνους ἦσαν ἢ νυνί; τότε μὲν διαφέροντες, νυνὶ δὲ πολλῶ καταδεέστεροι. δωρεαὶ δὲ καὶ στέφανοι καὶ κηρύγματα καὶ σιτήσεις ἐν πρυτανείῳ πότερα τότε ἦσαν πλείους ἢ νυνί; τότε μὲν ἦν σπάνια τὰ καλὰ παρ' ἡμῖν, καὶ τὸ τῆς ἀρετῆς ὄνομα τίμιον· νυνὶ δ' ἤδη καταπέπλυται τὸ πρᾶγμα, καὶ τὸ στεφανοῦν ἐξ ἔθους, ἀλλ' οὐκ ἐκ προνοίας, ποιεῖσθε. [179] οὐκ οὖν ἄτοπον οὕτως διαλογιζομένοις, τὰς μὲν δωρεὰς νυνὶ πλείους εἶναι, τὰ δὲ πράγματα τὰ τῆς πόλεως τότε μᾶλλον ἰσχύειν, καὶ τοὺς ἄνδρας νῦν μὲν χείρους εἶναι, τότε δ' ἀμείνους; ἐγὼ δὲ τοῦθ' ὑμᾶς ἐπιχειρήσω διδάσκειν.

ἡ δωρεὰ = τιμητικὴ διάκριση

εἰκῆ = τυχαία

Γ1. Να αποδώσετε στη νέα ελληνική το απόσπασμα: «Ἐπεὶ δὲ στεφάνων ἀνεμνήσθη ... ἀθυμίαν ἐμβαλεῖτε.»

Μονάδες 10

Γ2. Πῶς γινόταν ἡ απόδοση τιμητικῶν διακρίσεων στο παρελθόν και ποιες συνέπειες εἶχε για την πόλη και τους πολίτες;

Μονάδες 10

Γ3.α. Στο χωρίο «ἄνδρες δὲ πότερον τότε ἀμείνους ἦσαν ἢ νυνί; τότε μὲν διαφέροντες, νυνὶ δὲ πολλῶ καταδεέστεροι. δωρεαὶ δὲ καὶ στέφανοι καὶ κηρύγματα καὶ σιτήσεις ἐν πρυτανείῳ πότερα τότε ἦσαν πλείους ἢ νυνί;» να εντοπίσετε και να καταγράψετε τρία ουσιαστικά γ' κλίσης και στη συνέχεια να γράψετε την κλητική του ενικού τους. (μονάδες 3)

Γ3.β. Στο παραπάνω χωρίο να βρείτε ἓνα επίθετο θετικού βαθμοῦ και να γράψετε την αιτιατικὴ ενικού του αρσενικού και στους 3 βαθμούς. (μονάδες 3)

Γ3.γ. Να γραφούν οι ζητούμενοι τύποι:

ἀνεμνήσθην: το β' ενικό προστακτικής του ίδιου χρόνου.

ἐμβαλεῖτε: τον ίδιο τύπο στον υπερσυντέλικο της ίδιας φωνής.

ἐρωτήσῃ: το γ' πληθυντικό ευκτικής ενεστώτα στην ίδια φωνή.

προλέγω: το β' ενικό προστακτικής αορίστου β' στην ίδια φωνή.

(μονάδες 4)

Μονάδες 10

Γ4.α. τὰ πράγματα, ὑμῖν, ἅπαντες, ἀμείνους: Να αναγνωριστούν συντακτικά οι όροι που δίνονται. (μονάδες 4)

Γ4.β. εἰ μὴ καταλύσετε τὰς ἀφθόνας ταύτας δωρεὰς: Να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική. (μονάδες 3)

Γ4.γ. ἐγὼ δὲ τοῦθ' ὑμᾶς ἐπιχειρήσω διδάσκειν: Να αναγνωριστούν όλα τα αντικείμενα του χωρίου και να γραφούν οι ρηματικοί τύποι με τους οποίους συντάσσονται. (μονάδες 3)

Μονάδες 10

ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΕΠΙΤΥΧΙΑ!!!